

Într-una din serile de discuții, la începutul lui iulie, în fața unei sticle lătărețe de Old Fitzgerald whisky, golită pe trei sferturi numai de ei doi (din aceleași omnipotente bagaje aduse de la Brașov), prospectorul îndrăzni să-i vorbească despre viitor mai tânărului său companion. Seriozitatea chipului său alunga orice intenție ușuratică, ironică.

— Băiete, va trebui să plec, lunile astea, din Oraș, e vreme bună pentru treburile la care-am fost angajat aici. Măsurători la fața locului, alte fotografii, discuții cu oameni, probe de sol, o mulțime de chestiuni tehnice. Nu le-ai putea pricepe, chiar de ți le-aș zice. Sigur, mă voi mai întoarce, din când în când, stai fără grijă, vom mai avea seri din astea! Și-n Oraș am de prospectat, pentru clădirea gării celei noi, pentru Palatul Administrativ, care va fi mare de tot, pentru o biserică în Mahalaua Precistei... E ceva de construit aici. Căruțele au fost tocmită deja de primărie, sunt așteptat pe toată Valea Bistriței. Poate-n toamnă mai facem un zbor împreună. Acuma vreau să-ți spun câteva lucruri, să te sfătuiesc, să te-ajut, cât îmi stă în putință.

Andrei, vădit curios, dădu sticla la o parte de pe masă, feri cele două pahare și ridică acul gramofonului de pe disc. *Sonata Lunii* se rupse,

la mijloc, lăsând loc zgomotelor străzii, intrate pe geamul deschis al camerei de hotel.

— Vă ascult, domnule Aron!

— Uite, știu că nu prea vrei să vorbești despre astea, dar aș avea câteva întrebări pentru tine. Dacă te deranjează, poți să nu-mi răspunzi sau să-mi spui să tac.

Andrei îi făcu semn cu mâna să continue.

— Bun, mulțumesc! Să-ncep! Care-i cea mai mare dorință a ta?

— Am mai multe, n-am numai una. De exemplu, s-o iau pe Anastasia.

— Treci peste capitolul erotic, alta, în afara iubitei sau a căsătoriei, te rog! Nu mă prea pricep la astea!

— Să scriu o carte, o carte mare despre Oraș, în secolul ăsta, despre anii ăștia și cei care vor urma și la care sper să asist. Să fie o carte care să mă recomande, ca scriitor, aici și aiurea.

— Bravo! Nobilă dorință! Alta?

— Să aflu ce-a fost cu uriașul ăla.

— Bravo! Mai departe?

— Atât, deocamdată. A, ba nu, ar mai fi ceva. Să știu sigur dacă Grunberg e numele tatălui meu.

— Buuuun! Să le luăm pe rând! Pentru cartea aia, mai amână, să mai capeți experiență, să mai

vezi, să mai trăiești. Nu-i totul să ai stil, să scii frumos. Mai ales că tu nu vrei să faci literatură, din câte mi-ai spus, tu vrei să scii ceva adevărat, veridic, vreau să spun, ceva care s-a-ntâmplat. *Very true*, cum aș fi zis acolo.

— Da, așa-i, asta vreau.

— De aia zic să mai aștepți câțiva ani. Eu cred că mai întâi trebuie să trăiești și după aia să scii. Acuma, în ce privește a doua dorință, cu uriașul. Eu nu știu ce și dacă ai văzut ceva. Sigur că te cred, dar eu spun doar în ce mă privește că nu știu sigur, doar cred. Problema se poate cerceta cu răbdare, pe etape. Când eram în America și urmăream bandiții de pe afișe pentru recompensă, adică-i ajutam pe șerifi, o luam treptat, ca să-i găsim. Unde au fost ultima oară, cu cine au vorbit, pe unde au luat-o... Întrebam din om în om, din loc în loc. Așa fă și tu! Uite, te duci la țadicul ăla de care mi-ai zis, caută-l și mai pune-l să povestească, poate scoți ceva din povestea lui. Apoi du-te la moșul ăsta din Turn, cum îi zice?

— Gheorghe, Moș Gheorghe.

— Așa, Gheorghe, pune-l și pe el să-ți mai povestească, pune-i întrebări neașteptate, de mai multe ori, în mai multe zile. E singura posibilitate să înaintezi pe fir, dacă zici că ai mai coborât

acolo, pe mal, și n-ai mai găsit nimic. Și, dacă nu vei înainta deloc, asta e, va rămâne ceva ce ți s-a-ntâmpat și la care n-ai explicații. Nu toate pot fi explicate pe lumea asta. Cât am să fiu pe-aici, am să te mai ajut.

— Bine, domnule, mulțumesc! Așa am să fac!

— Fii discret, știu că ai promis primarului și directorului tău că o lași baltă cu subiectul. Dar misterul ăsta face parte din viața ta, de-acum, ești dator să-l rezolvi! În ce-l privește pe Grunberg, presupusul tău tată, deocamdată nu-ți pot spune nimic. Dar, până voi pleca de aici, din Oraș, și nu știu când va fi asta, promit că o să-ți dau un răspuns. Sau măcar un sfat. Acuma, hai, fugi acasă, îți plătesc eu trăsura, e târziu! Mâine-diminează, devreme, iau o căruță spre Tarcău și de-acolo tot înainte, pe cursul Bistriței. Încep treaba serios.

Andrei se ridică să plece, își strânsesă mâna și deschise ușa. Americanul îi făcu semn că mai are ceva de adăugat:

— Aș putea să-ți mai spun câteva povești cu ce mi s-a-ntâmpat mie acolo, în America, mi s-au întâmpat o mulțime de lucruri demne de povestit. Aș scrie o carte extraordinară, dacă m-ar interesa vreodată să scriu!

— Vă cred, domnule, vă cred.

— Aaa, și să nu uit! Am vorbit zilele trecute cu inginerul ăsta al vostru, Costea. Bine, am vorbit cu mai toți de pe-aici care sunt implicați în proiecte și lucrări. Dar Costea ăsta mi-a zis că i s-a logodit fata. Fata lui nu-i cumva Anastasia, aia de-am salutat-o noi din zeppelin?

— Ba da, ea e.

— Păi, atunci ai pierdut-o, s-a logodit cu un ofițer. Cu ăla cu care era atunci. Ha, ha, ha! Tai-o de pe lista de dorințe!

Andrei lăasă capul în jos, își puse șapca și ieși. Deja se auzea trototul calului aproape, trăsura venise. După el, Aron Mureșanu își luă tașca brună și pălăria și porni la o plimbare nocturnă, spre platoul de la Turn.

Andrei merse chiar a doua zi seara la sinagoga de lemn, să-l caute pe Moise Rothman. Erau acolo mulți evrei, fusese o slujbă, ceva, o aniversare, era lumină înăuntru și multă lume, printre care și cei doi cunoscuți, Avram Renert și doctorul Stein. Îi trase deoparte, afară, dincolo de poartă, pe șoptite.

— Domnilor, îmi cer iertare! Aș vrea să vă-ntreb numai unde l-aș putea găsi pe Moise Rothman. Am vorbit atunci, dacă vă mai amintiți, despre uriașul meu, chiar aici.

— O, da, sigur, sigur, mi-amintesc! spuse Leon Stein, privindu-l cu subînțeles pe Renert.

Acesta îl luă de braț pe tânărul ziarist și porni la deal, pe ulița îngustă din spatele Liceului „Petru Rareș“. Leon Stein intră înapoi în curte, lăsându-i singuri pe cei doi. După ce trecu o trăsură și zgomotul copitelor se topi, în spate, cotind după prăvălii, scoțându-și kipa de pe creștet, Renert începu, tropăind discret cu pantofii pe caldarâm:

— Domnule Toma, uitați care-i treaba! Domnul Rothman ne-a adus ceva deservicii aici, în Oraș, cu tot ce s-a-ntâmpnat în ultima vreme. Venirea acestui prospector, a atâtor oficiali, mă rog, au scris ziarele despre tot felul de lucrări care vor începe sau au început... A avut și comunitatea pe care-o reprezintă o contribuție, știți, s-a scris și-n *Reformatorul*.

Andrei mergea alături de bătrânul evreu, dând din cap aprobator.

— Cu tot respectul ce i-l purtăm, domnul Rothman e puțin cam... mistic. V-a spus povestea aia cu Golemul, cu pustnicii hasidici... Eu nu vreau să-l contrazic acum, nici nu mă pricep la istoria hasidismului de pe-aici, or fi fost din aștia prin munți, habar n-am. Nici despre Golem nu